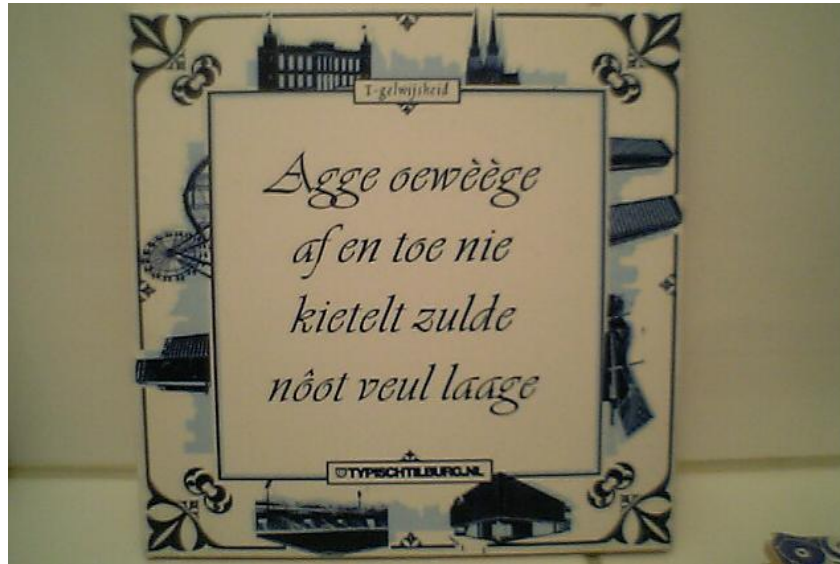

Kalf in het Kozijn en Gras op het Dak

oftewel
‘van Sediment tot Sentiment’

5 februari 2010

Disclaimer

Niet voor publicatie maar hoe meer mensen het lezen hoe beter
Niet alles is gelogen maar alles is ook niet helemaal waar
Niets is zelf bedacht, veel heeft zichzelf geschreven.
Dank aan de vele mensen die in de tekst genoemd staan, en aan Wikipedia.

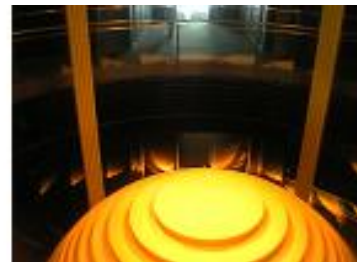
Voorplaat

Polders met grasland (Eilandspolder Noord Holland) boven het kalf, en onder het kalf (links) de heilige Isidorus die door engelen op de akker geholpen werd als hij zichzelf over gaf aan gebed. Rechts onder het kalf de kerktoren van Opperdoes van waaruit in een cirkel van pakweg 1½ km de 'Opperdoezer Ronde' verbouwd mag worden.

Uitvloeiingen, nederzettingen en veranderingen.

Bij ons in Zeeuws Vlaanderen¹ zijn de begrafenissen vrolijker dan de trouwerijen bij jullie in Walcheren. Dat zei een Nederlandse landbouwattaché tegen één van mijn collega's toen we langs de voet reden van de Petronas Towers in Kuala Lumpur. Zaken veranderen want inmiddels kunnen landbouw-attachés minder gemakkelijk Nederlandse zuivel aan de wereld verkopen. Ooit waren de Petronas Towers de hoogste gebouwen in de wereld, maar inmiddels is die eer overgenomen door het 101 gebouw in Taipei (Taiwan) en nu al weer de de Burj Dubai, in Dubai natuurlijk!

We waren in Maleisië voor enkele bezoeken aan wat melkveebedrijven, en een dag na de rit langs de Petronas Towers zaten we in Malakka aan de baai. Dat was de stad waar Nederland enkele honderden jaren geleden een basis had voor de handel op Zuid Oost Azië door de Verenigde Oost Indische Compagnie. Eigenlijk was Malakka van 'de Compagnie', eigendom van een privé onderneming uit een vreemd land. Pas begin 19e eeuw werden die landen kolonies van de mensen in de lage landen van de andere kant van de wereld, uit de combinatie van wat nu vooral België en Nederland heet. Op dezelfde manier ligt een half uurtje rijden van Taipei naar het Noorden een fort dat ooit door de Hollanders is gebouwd op de fundamenten van een Spaans fort. En op iets meer dan een uur met de hoge snelheidstrein ten zuiden van Taipei ligt fort 'Zeelandia', ook ooit Nederlands, met soortgenoten over de hele wereld en met een naamgenoot in Suriname.

Nederlandse melk ooit beroemd en met sterke marktpositie in Zuid Oost Azië, geadverteerd als 'Dutch Lady' ook al is het 'Friese' melk (links). Midden, het 'stadhuis' van Malakka, een wereld erfgoed, ooit gebouwd door de Hollanders van de VOC. Rechts het grote gewicht boven in wat een paar jaren het hoogste gebouw van de wereld was (Taipei Taiwan) om tegenwicht te geven aan trillingen door storm en aardschokken. Een pracht voorbeeld van nieuwe technologie

We kunnen dit boekje ook beginnen bij het Centraal Station van Keulen, eigenlijk gebouwd op een Romeinse nederzetting, een 'kolonie', vandaar de naam Keulen. Het grote museum vlak naast het station is indrukwekkend met bijna levende resten en mozaïek van 2000 jaar geleden. Die 'kolonies' waren versterkte steden en forten van waaruit de Romeinen vanuit zuid Europa hun uitgebreide rijk controleerden. Kleinere van deze forten liggen als een lange ketting vanuit de kop van Engeland via Katwijk, Leiden, Kesteren, Nijmegen via Keulen en Koblenz via een combinatie van een soort gracht en muur naar de Donau en van daar verder naar Roemenië, en uiteindelijk naar Syrië, Jordanië om met een hele grote slag door Noord Afrika te gaan. Maar Keulen heeft nog meer in de aanbieding, afgezien van het 'eau de cologne 4711', genoemd naar het huis met nummer 4711 toen huizen nummers hadden en straten nog niet systematisch benoemd werden. Keulen is ook de plek waar de overblijfselen liggen van de drie koningen die ooit aan de kribbe knielden van Jezus, althans dat vertelt het verhaal en de vlag van Keulen. Die resten zijn hier heen gebracht door kruisvaarders, of daarvoor o.a. mensen die op hun beurt weer te herkennen zijn in het Maltezer kruis. En aan de andere Rijnsoever, aan de overkant van het centraal station ligt Deutz, herinnerend aan de Germaanse stam waar we onze naam 'Dutch' en

¹ Het gaat hier volgens wel ingelichte bronnen over het Zeeuws Vlaanderen met een meer Bourgondische inslag, dat zou beginnen zo pak weg zeven kilometer ten oosten van het kanaal van Gent naar Terneuzen. Ten westen van die lijn zou in Zeeuws Vlaanderen het Calvinisme zijn (of 'haar') zwaarmoedige sporen hebben nagelaten

woorden als ‘duiden’ en ‘duidelijk’ maken vandaan hebben. Bij dat station ligt ook ongeveer het begin van ‘de neder-landen’, gezien vanuit onze oorsprong in de Alpen van waar het grind, het zand en de klei komen die onze delta hebben gemaakt. Rond Keulen liggen de heuvels zoals we die ook in Limburg kennen, overdekt met een laag stof die we löss noemen en die daar heen is gewaaid vanaf de Noordzee toen het water daar vlak na de ijstijden nog tientallen meters lager stond en toen de Noordzee nog één groot strand was. Maar vanaf Keulen begint het uitvloeijsel van Europa dat we de Nederlanden noemen. Want als je vanuit Keulen verder gaat naar de Noordzee zie je nog wat pukfels, hier en daar een stuk steen zoals in Winterswijk, Zuid Limburg en in Bad Bentheim, maar vooral als zandhopen die opgestuwd zijn door de Gletsjers vanuit Scandinavië. Jawel, als je op de Sijsselt loopt vlak achter het NS station van Ede dan kan iemand met verstand van zaken je zeggen welke steentjes uit Noorwegen komen en welke steentjes van de Alpen komen.

Een moment-opname van het Romeinse Rijk met in de Nederlanden een ikoontje voor de stad Xanten tussen Keulen en Nijmegen (links), en rechts de resten van een Romeinse versterking in Zwammerdam

Als je dit boekje wilt kunnen lezen dan heb je tijd nodig en je moet het alfabet kennen, een uitvinding ergens vanuit het midden Oosten, maar ook uit Zuid Amerika en Noord Europa. Met de letters van het alfabet lees je de woorden maar het gaat meer om de inhoud, om het verhaal dat er achter zit. Overal zul je wel kleine foutjes of iets TE fantastische verhalen tegenkomen maar daar moet je over heen kunnen lezen. Je zult door je oogwaren moeten lezen om verhalen te begrijpen die eigenlijk verteld worden. Verhalen over verandering en situaties die zich herhalen. Over Romeinen en ‘lage landers’ die kolonies hadden, over dorpen in het Noorden van de neder-landen die erg lijken op dorpen in het Zuiden en die toch anders zijn. Hetzelfde gevoel van overeenkomst als tussen de zuidelijke en noordelijke neder-landen valt je op tussen Twente en het gebied rond Munster, tussen alle neder-landen aan de wadden en zo voort. Het gaat er om te zien dat er overeenkomsten zijn in de verschillen, dat we kunnen leren van het verleden maar dat we er niet vast in moeten blijven zitten. Sommige dingen denken we niet omdat ze écht zo zijn, maar omdat we geleerd hebben dat ze zo zijn, ook al is de wereld inmiddels veranderd. Dan is het goed om als een giraffe rond te kijken, de benen op de grond maar met een goed overzicht. Daar zou dit boekje bij moeten helpen. Maar het is ook belangrijk om te gaan zien dat dingen die zich afspelen op groot niveau zich herhalen op klein niveau: een rookkrinkeltje van een sigaret is niet wezenlijk anders dan een windhoosje of orkaan, ook al kost de laatste meer energie. Het herkennen van dingen die in het grote net zo werken als in het kleine helpt ook om dingen beter te begrijpen.

De opera van Brussel (nu 'de Munt') waar na een aria over vrijheid schoten vielen in 1830 toen de Zuidelijke neder-landen genoeg kregen van de Noordelijke neder-landen (links) en rechts het paleis op de Dam van Amstel-re-dam, gebouwd van Bentheimer zandsteen, ooit stadhuis en nu in de steigers voor een troonsopvolging?

Dit boekje is geschreven door een groot aantal mensen, waarvoor onze grote dank. Al die mensen zijn toeschouwer of speler geweest. Sommige daarvan zijn al over de helft van hun actieve leven, anderen beginnen nog maar pas. Het boekje kan je hooguit nieuwsgierig maken naar wat er nog meer gebeurd is en zal gebeuren. Het schrijven was een avontuur maar het lezen moet ook een avontuur zijn. De samenstellers en schrijvers waren het er over eens dat e.e.a. zo'n 80% waar moest zijn, met waar nodig een kwinkslag. Sommige verhalen vertel je omdat ze mooi zijn, ook al zijn ze niet waar. Andere vertel je omdat ze waar zijn, ook al zijn ze niet mooi. Het boekje is geschreven over de neder-landen als uitvloeisel van Europa, niet over Nederland als geografische of politieke eenheid. Het gaat over de neder-landen als sediment en over de sentimenten van bewoners van de delta van grote rivieren om je eigen geschiedenis en cultuur beter te kennen. Dan blijkt dat een kalf niet per sé het 'jong van een koe' is en dat gras niet alleen groeit in het weiland. Het boekje wil mensen nieuwsgierig maken maar als het boekje alleen nieuwsgierig maakt naar het verleden dan is het half mislukt. Als het boekje ook nieuwsgierig maakt naar de toekomst dan is het helemaal geslaagd.

De samenstellers

De neder-landen zijn als de bijl van de man die zei:

Ik heb mijn bijl nog steeds na al die jaren .. ik heb al drie stelen versleten en twee koppen maar het is nog steeds dezelfde bijl en ik kan er niet zonder.

Deel I:
Rimpels, puisten en putten, uitvloeisels, heidenen en heiligen.

Geosynclinale vlakken, horsten, slenken, oeverwallen, pingo's en puisten	<i>HS & Willem Wielemaker</i>	1
Romeinse en Napoleontische wegen, verbanden met de buitenwereld	<i>HS</i>	5
De handelsreiziger of reiziger in verband met de handel	<i>Mees Struijs</i>	7
Münster en de 3e generatie.	<i>HS en internet</i>	11
Geschiedenis begint heel dichtbij, van Elten naar Renkum en Bennekom.	<i>Jan R.F. Heine</i>	13
Hertog Jan I van Brabant (1267-1294)	<i>internet</i>	16
Zand erover.	<i>Gerard Oomen</i>	17
Een romeins-afrikaans echo uit de (kerk)geschiedenis	<i>wikipedia</i>	19
De Geschiedenis van de laatste 4000 jaar	<i>Jaap Schiere</i>	21
Klimaatveranderingen, de vroege geschiedenis	<i>Rob Groenland</i>	24
Twee-, drie- en meerslagstelsels	<i>Wikipedia en (wijlen) Kees Hoeksema</i>	26
Abdij Onze-Lieve-Vrouw Ten Duinen	<i>Internet</i>	28
Opperdoes, dorpje aan de Zuiderzee.	<i>website 'Opperdoes'</i>	29
De hertog van Gelre en Vlaanderen .. en van Rossem's Troost	<i>internet</i>	33
Gerle en zijn hertogen	<i>internet</i>	34

Deel II
Folklore van Saksen, Friezen en Franken

Toponiemen en 'What's in a name'.	<i>HS</i>	37
Tijl Uilenspiegel, een Vlaamse 'held'.	<i>Dank aan Wikipedia</i>	40
Handel in straatliedjes	<i>Drachtster Courant</i>	42
Uit het land van de Saksen.	<i>Elly en Frans van der Meer</i>	42
Volksverhuizers, alles komt nóg meer bij elkaar	<i>HS</i>	45
Architecten en Priesters, ook grappenmakers.	<i>HS</i>	50
Sprookje: Voor Mensenkinderen! Wat een fabelachtige drijvende kracht.	<i>Mees Struijs</i>	51
Den Vos Reynaerde, nog een verhaal uit de zuidelijke neder-landen.	<i>Wikipedia</i>	56

Saksen en Franken, reeds 13000 joar geleden leefden er al leu in deze buurte.		57
	<i>Willy Gooiker</i>	
Tradities en glazen muren op Java, een tijdloos verhaal.		58
	<i>Kees Eveleens, oktober 2009</i>	
Tradities van weer wat dichterbij		60
	<i>HS</i>	
Ierpels oeral yn 't roun, een traditie van elders		60
	<i>Romke Wustman; oktober 2009</i>	
Over godsdienst, natuur en noodlot, fantasie en folklore.		62
	<i>Peter Vos</i>	
Zwanenbroeders – een geheim genootschap?		64
	<i>Mees Struijs</i>	
Extreme tradities en het weer in de maand februari.		66
	<i>Rob Groenland</i>	
Pasen, de paashaas en nog veel meer.		68
	<i>internet</i>	
Het ABC van Bijbeltaal en bijgeloof		69
	<i>internet</i>	
The difference between Gouda and Edam Cheese		72
	<i>John Patterson & internet</i>	
Van schilders die snijden en een kalf in het Kozijn		73
	<i>HS</i>	
Gulden Sporenslag, Hollanders, Walen en wie zijn Wij?		74
	<i>Den Erik [Thys] van Antwaaâaarpen</i>	
De Johannierter Orde		75
	<i>Joke Lam</i>	
Friezen, Waddenmensen en Menisten		77
	<i>Jaap Schiere</i>	
Herinnering aan Holland		84
	<i>Marsman</i>	
De Rijn en de gierpont		84
	<i>HS</i>	

Deel III

Van Habsburg en Spanjaard tot 'Hollander' en 'Vlaming'

Lange Lijnen door de Lage Landen		85
	<i>Hein ten Berge</i>	
Generaal Norris en De Slag bij Noordhorn		90
	<i>Jac Deen en dhr v.d Broek</i>	
De Oranjes en de Nederlandse samenleving		95
	<i>Ben Groen</i>	
Oprechte trouw		99
	<i>Joost van den Vondel</i>	
Polders, en eilanden van vroeger tot nu.		99
	<i>mmv. Arend Jan Nell en Rianne Hermus</i>	
Kleine Greetje uit de polder		103
	<i>Tekst: Anton Bewwing</i>	
Een generatie Denen en landverhuizers		104
	<i>Jac Deen</i>	
Napoleon en de lage landen		107
	<i>HS</i>	
Native American Settlement, het land van Winnetou en Old Chatterhand		108
	<i>John Patterson & internet</i>	

De Maatschappij van Weldadigheid, een rijke historische erfenis.		112
	<i>Bert Kuipers</i>	
Landverhuizers, Hannekemaaiers en Kiepenkerels van Munster		114
	<i>Romke Wustman</i>	
Zwaluwtongetjes en de ‘Luntersche Tuinbouw-Vereeniging’ 1873-1963		116
	<i>Wietse Bruinsma</i>	

Deel IV

De Twintigste Eeuw.

Korte levensbeschrijving van een Fries gezin in de 19e en 20e eeuw.		119
	<i>Leni Geuze</i>	
Wieringen, een bijzonder verhaal		121
	<i>Tante Mieke</i>	
Utopieën		129
	<i>HS</i>	
Kinderziektes en Malaria		130
	<i>Boer Blauw</i>	
Hoe mijn grootvader de crisisjaren (1930-1939) doorkwam		131
	<i>Jan Buurma</i>	
Dagboekje bijgehouden in het werkkamp in de oorlog		134
	<i>Tijs Visser</i>	
Indië en de Nederlanden		134
	<i>Joke Lam & Ronnie van Raaij</i>	
Landverhuizers en een klein huisje in Bennekom		138
	<i>Ans en David Ketel</i>	
Culture and Roots, a message from the USA		140
	<i>John Patterson, Purdue, Indiana</i>	
Nettie, Rinske en Piet jullie ouders		142
	<i>Leni Geuze</i>	
Je gezichtsveld verruimen kan overal.		144
	<i>Tante Bep</i>	
Boer Blauw vertelt: bevroren lammetje.		146
	<i>Boer Blauw</i>	
Overpeinzingen vijftien jaar na het eindexamen.		147
	<i>Hilda Schiere-Leyns.</i>	
Boven de aarde de hemel, overpeinzingen van een veehouder in vlak land.		149
	<i>Jan de Wit jr.</i>	
Het is stil op het meer.		152
	<i>Janke van der Herberg</i>	
Van Smilde naar Wageningen		152
	<i>Jan Vos</i>	
een gele crocus en een witte hyacint		155
	<i>Tom Manders (alias Dorus)</i>	
Als het goed is, is ons leven, één doorlopend groei proces.		155
	<i>Marleen Visser-Kiestra</i>	
Studenten in Wageningen		157
	<i>Elly Koornneef-Scheps</i>	
De Zuiderzeeballade:		159
	<i>Tekst Willy van Hemert)</i>	
Aardwormen in de polder		160
	<i>Joke Marinissen</i>	
Landverhuizers, Zeeland, Groningen, NOP en verder		160
	<i>Marly Boonman</i>	
Van de lage kust bij Frankrijk naar hogere gronden op de Woldberg.		161

	<i>HS</i>	
Spoorzoeken		164
	<i>Coen van Kaam</i>	
Een blik in de sociaaleconomische geschiedenis van de tweede helft van de 20e eeuw		167
	<i>Teus Hubert</i>	
AGROMISA: Sentiment en utopie van 1934 – tot nu		171
	<i>Ed Verheij</i>	
Tijs Visser en de Elstar.		175
	<i>Hans Schiere</i>	
Landverhuizers, uit hetland van de sultan		179
	<i>Peter Vos</i>	
Loslaten is ...		180
	<i>Kuni Vos</i>	
Noch rin ik troch ..’		184
	<i>Jan van der Hoek</i>	

Deel V

Op naar het derde millennium

Boer Blauw van Noord Holland		185
	<i>Hans & Dorien Blauw</i>	
Het tuinhuisje van ‘Scherpenheuvel’		186
	<i>Boer Blauw</i>	
De Nieuwe generatie Blauw, en ‘biosealing’		187
	<i>Maike Blauw</i>	
Impressies uit het brons groen eikenhout		188
	<i>Frank Vermeij</i>	
Landverhuizers, de nieuwste generatie		192
	<i>Harry Kessels</i>	
Het behoud van het Binnenveld voor een regionale voedselvoorziening.		195
	<i>Anton Nigten</i>	
Bericht uit Afghanistan		197
	<i>Berend de Groot</i>	
Van Brabantse grond		201
	<i>Jan Hoevenaars</i>	
De geschiedenis herhaalt zich, alles komt op de kop.		206
	<i>HS & Harm de Vries</i>	
Van ‘Duits soldatenliedje’ tot ‘volkslied van de geallieerden’		208
	<i>Internet</i>	

Deel VI

Folklore van Muisjes, Meisjes en Meesjes, Koning, Keizer en Admiraal

Het keizerschap, verleden en onvoltooid toekomstige tijd		209
	<i>internet</i>	
Nostalgie en (on)bekende traditie		210
	<i>HS</i>	
Recept voor muisjes		211
	<i>HS en diverse bronnen</i>	
De Chinezen en een vis in het water.		211
	<i>HS</i>	

Zuurkool is echte winterkost.		213
	<i>anonymous</i>	
En meer over eten, typische neder-landse recepten	<i>HS & Rinske Deen</i>	214
De nieuwste rage	<i>Who Knows</i>	214

Deel VII

GRAS OP HET DAK

Brussels taalgebruik vereenvoudigd	<i>EU Persbericht</i>	215
EU staat kromme komkommer weer toe	<i>Persbericht</i>	215
Traditie en verandering in Wilp, waar alle culturen samen komen?	<i>HS</i>	216
Wordt Steenwijk het nieuwe Scheveningen?	<i>Rob Groenland</i>	218
Delft en delven, geschiedenis en toekomst.	<i>HS</i>	221
De geschiedenis herhaalt zich, maar toch net even anders	<i>Berend Wiarda</i>	227
Fosfaat en Duurzaamheid	<i>Kennis-on-Line</i>	232
Volksverhuizers, alles komt nóg meer bij elkaar	<i>HS</i>	233
Veranderende Mores, verschillende scenarios	<i>John Patterson and other unknown sources</i>	237
Grenzen aan de natuur	<i>Rik Huiskes</i>	238
Dosis facit venenum, en hoe gaan we om met wassend water?	<i>Tjeerd Blauw</i>	241
Communiceren in de 21ste eeuw	<i>Esther Struijs</i>	244
Grenzen, open grenzen, grenzeloos	<i>Harry Haverkamp</i>	245
Tijden van groot idealisme en tijden van bescheiden idealen.	<i>Maarten van Woerden</i>	249
Landschap en Natuur in Nederland, over de Hemel en het Paradijs.	<i>Ger Parlevliet</i>	253
De bisleine spiegel	<i>Fedde Schurer</i>	256

